

לפרשת בשלח

כי זה רצון ה' יהונתן טוכפלד

עוד לפני מתן תורה, מסר הקב"ה לבנ"י חוק ומשפט. מהם אותם חוק ומשפט? ישנם פירושים שונים-

הגמרא בסנהדרין אומרת שבמרה קיבל עם ישראל את השבת ואת מצוות כיבוד אב ואם. הגמרא לומדת את זה מהפסוק בדברים שמדבר על מצוות אלו ואומר "כאשר ציווך ה' אלוהיך"- איפה ציווה כבר? במרה. לעומת הסבר זה, רש"י בפירושו על התורה מונה את שבת ואת פרה אדומה. וקשה- הרי את דיני טומאה וטהרה עדיין בנ"י לא קיבלו, לשם מה צריך להקדים ולתת להם את מצוות פרה אדומה? מה התועלת לתת מצווה עוד לפני מתן תורה- שאי אפשר לקיים? לכאורה נראה שפירוש הגמרא מסתבר יותר, מצוות כיבוד אב ניתן לקיים מייד!

הסברנו שהגמרא למדה שמדובר על כיבוד אב ואם מהפסוק בדברים, מאיפה רש"י למד שמדובר על פרה אדומה? מהמילה "חוק". פרה אדומה היא הסמל והדוגמא החזקה ביותר לחוק- דברים שהאדם לא מבין אך הוא מצווה לקיים. נראה שרש"י הבין שהיה חשוב ללמד את היסוד הזה כבר במרה. היה חשוב שבנ"י יקבלו את מצוות פרה אדומה כדי ללמד אותם את היסוד של קיום "מצוות-חוקים". את היסוד שהתורה היא צו אלוהי ולא צו אנושי. שמוטל עלינו לקיים את הנאמר בתורה בין אם אנחנו מבינים את המצווה ובין אם לא, בין אם אנחנו מתחברים אליה או אם אנחנו לא ובין אם אנחנו אוהבים אותה או סובלים ממנה.

הרבה פעמים אנחנו שומעים תהיות על התורה- את זה שצריך שבת אני מבין, אבל לא לברור?! צריך להיות צנועים- זה נכון, אבל לא לשמוע שירת נשים?! ולפעמים הדבר מגיע עד כדי כעס ממש על ה'- כמו במקרים של זוג שרוצה להתחתן אבל פתאום מגלה שהחתן כהן והאישה גרושה.

הגמרא בשבת יג. מספרת-

מעשה באדם אחד שקרא הרבה, ושנה הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו. והייתה אשתו נוטלת תפיליו וחוזרת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, והייתה צועקת ובוכה, ואמרה להם: רבותי, כתיב בתורתכם "כי הוא חייך ואורך ימך". בעלי שקרא הרבה, ושנה הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה, מפני מה מת בחצי ימיו? לא היה אדם שהשיב דבר

פעם אחת נזדמן לה אליהו ז"ל.

אמר לה: בתי, מפני מה את בוכה וצועקת?

אמרה לו: רבי, בעלי שקרא הרבה ושנה הרבה ושמש תלמידי חכמים הרבה ומת בחצי ימיו.

אמר לה: כשבאת בנידתך, כל אותן ימים הראשונים, מהו אצלך?

אמרה לו: רבי, חס ושלום שלא נגע בי אפילו באצבע קטנה שלו. אלא כך אמר לי, אל תגעי בכלים שמא תביאו לי לידי ספק.

כל אותן ימים האחרונים מהו אצלך?

אמרה לו: רבי, אכלתי עמו, ושתיתי עמו, וישנתי עמו בבגדי על המטה, ובשרו נגע בבשרי, אבל לא נתכוון לדבר אחר.

אמר לה: ברוך המקום שהרגו. שכך כתוב בתורה (ויקרא יח) "ואל אישה בנדת טומאתה לא תקרב"

לכאורה הכל מובן, אליהו אומר לאישה שבעלה לא שמר על הלכות הרחקה, הלכות צניעות- הוא מת. אבל אז הגמרא ממשיכה:

"כי אתא רב דימי אמר: מטה חדא הואי. במערבא אמרי, אמר רב יצחק בר יוסף: סינר

מפסיק בינו לבינה".

מה מוסיף רב יצחק בר יוסף? סינר מפסיק בינו לבינה. אותו תלמיד כן שמר על הלכות הרחקה. אולי לא בצורה הכי טובה אבל הוא כן שמר. אז למה אליהו אומר שברוך המקום שהרגו?

מסביר הרב קוק שהסיבה היא ההבדל שאותו תלמיד עשה בין ימי נידתה לימי שבעה נקיים. כשהאיסור להתקרב דיבר על ימי נידתה- אותו תלמיד הבין את האיסור. הרי באמת מדובר על ימים שבהם האישה טמאה- יש דם! כואב לאישה! רעיון הטומאה ברור ומובן. אבל מה לגבי אותם ימים אחרונים? בימים האחרונים אין שום סממן חיצוני לאותה הטומאה, הכאב עבר והכל חזר לקדמתו. אותו תלמיד- צדיק היה, הוא לא רצה לעבור על איסורי תורה ולכן הוא שם סדין שיבדיל ביניהם. ועדיין אליהו אומר "ברוך המקום שהרגו". ברוך המקום שהרגו כי אותו תלמיד התייחס אחרת למצוות שהוא מבין למצוות שהוא לא. כי הוא דיקדק יותר במצוות שהוא "התחבר" אליהן ממצוות שהוא לא. אנחנו מקיימים מצוות כי אלו רצונותיו של ה', אדם אשר מבדיל בין המצוות מעיד על יחס מעוות ושקרי כלפי התורה. את היסוד הזה היה חשוב להעביר לבני"י עוד לפני מתן תורה. את היסוד הזה אימצו בני"י באומרם נעשה ונשמע.